

PAPER DETAILS

TITLE: Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar İle İlgili Bir Durum Arastırması

AUTHORS: Can DEMİRCAN

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115703>

- KÖKNEL, Ö. (1986) *Bireysel ve Toplumsal Şiddet*. Altın Kitaplar. İstanbul.
- KRUG, E.G., DAHLBERG, L.L., MERCY, J.A. World report on violence and health. World Health Organization. GENEVA-2002.
- MENIFIELD, C, ROSE, W.H., HOMA, J., & CUNNINGHAM, A.B. (2001). "The media's portrayal of urban and rural school violence: a preliminary analysis." *Deviant Behavior: An Interdisciplinary Journal*, Sayı.22, s.447-464. NEW YORK.
- PALABIYIKOĞLU, R., AZİZOĞLU, S., HOVARDAOĞLU, S. (1995) "Gazetelerde yayınlanan intihar haberlerine ilişkin tutumlar". *Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*. s.15-20. Ankara.
- PATON, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. (2nd ed). Sage Publication. Newbury Park, CA.
- RİGEL, N. (1996). "Haberin gizli tüketicisi çocuk". *Yeni Türkiye Dergisi Medya Özel Sayısı*. Sayı.11 s.561-592. İstanbul.
- RITTERSBERGER-TILIÇ, H. (1997). "Aile içi şiddet: Bir sosyolojik yaklaşım." Ed. O.Çiftçi, *Yüzyılın sonunda kadınlar ve gelecek konferansı* (s.119-129). TODAI. Ankara.
- RODGERS, S., & THORSON, E. (2001). "The reporting of crime and violence in the Los Angeles Times: Is there a public health perspective?" *Journal of Health Communication*, Sayı. 6, s. 169-182. LOS ANGELES..
- SAMEROF, A.J.,& FEIL, L.A. (1985). "Parental concepts of development. In I.E. Siegel" (Ed.), *Parental belief systems. The psychological consequences for children* (pp.83-105). Erlbaum.Hillsdale, NJ.
- ŞİRİN, M.R. (2003). "Televizyon, şiddet içerikli haber öyküleri ve çocuk". *Çocuk Forumu*. Yıl.6 , Sayı. 1, s. 60-67. İstanbul.
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (1999) *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları. Ankara.

A state research related to is to point out the different characters years 1987-2003. At the end of the (%) The tables show different v examined, it is clear that the highest 1999 (7 thesis %12.96) between th prefer language with %74.07. All Institute.

KEY WORDS: Children literature,

İLETİŞİM ADRESİ

1. GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu'nda, Çocuk Edebiyatı'na yönelik ilk yapıtlar 19. yüzyıl sonlarında görülmeye başlanmıştır. Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemleriyle birlikte bu alanda ortaya konulan yapıtların sayısı, batı edebiyatının örnek alınmasıyla giderek artmış ve niteliği de yükselmiştir. Tanzimat' tan Cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede bireysel çabalar sonucu ortaya konan Türk Çocuk Edebiyatı yapıtları, Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti'ni genelinde pek çok yere, özellikle gazete ve dergi biçiminde ulaşılarak varlığını hissettirmiştir.

Türkiye'de 2000'li yıllarda Çocuk Edebiyatı türünde çalışmalarını sürdüren pek çok yayınevi bulunmaktadır. Ayrıca pek çok yayınevinin sadece çocuklara yönelik yayımlanan dergileri vardır. Bunların yanında günümüzde, edebiyat dergilerinin özel sayılarında Çocuk Edebiyatı'na yer verildiği görülmektedir.

Çocuk Edebiyatı, günümüzde Eğitim Fakültelerinin Görme Engelliler, Okul Öncesi, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Üstün Zekalı Öğretmenliği bölümlerinde ve Fen-Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat bölümünde çeşitli kredi ağırlıklarında ders olarak okutulmaktadır (Tablo I). Buna ek olarak Fen-Edebiyat Fakülteleri, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü ders programlarında "Çocuk Edebiyatı" isimli bir dersin olmaması da dikkat çekicidir.

Tablo I: Çocuk Edebiyatı'nın Ders Olarak Okutulduğu Bölümler

Program	Dönem ve Kredi			
	Yarıyıl	T	U	K
Görme Engelliler Öğretmenliği	IV	2	0	2
Okul Öncesi Öğretmenliği	IV	3	0	3
Sınıf Öğretmenliği	IV	2	0	2
Türkçe Öğretmenliği	V	2	0	2
Üstün Zekalı Öğretmenliği	VI	2	0	2
Karşılaştırmalı Edebiyat	V, VI	2	0	2

1.1. Araştırmanın Amacı

Çocuk Edebiyatı, kitap okuma bağlamında çocukların duyuşsal gelişimlerinin sağlıklı biçimde sürmesi için diğer gereksinimleri kadar önemli bir ihtiyaçtır. Sağlıklı ve yararlı biçimde düşünüp; sorgulayabilen bireyler yetiştirilmek amaçlanıyorsa öncelikle çocuklara okuma ve yazma alışkanlıklarının kazandırılması gerekmektedir. Bu durumun sağlanmasında ise ilk koşul olarak Çocuk Edebiyatı'nın, tür olarak güçlendirilmesi gerekmektedir. Sever'in, Çocuk Edebiyatı tanımı, hem çocuğun gereksinimlerini ifade ediyor olması hem de alanın önemini belirtiyor olması bakımından önemlidir: "Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır" (Sever, 2003:9).

Türkiye'de, çocuk edebiyatı, 19. yüzyıl sonlarında görülmeye başlanmıştır. kendisine yer bulmaya başlanmıştır. bölümlerinde ve araştırma konularında

Çocuk Edebiyatı konusunda çalışmaların olmaması ve alanın akademisyenlerin, geçmişte konusunda net bir fikir edinme. Bu durum da gerek konu gereklilikleri benzer çalışmaların ortaya getirebilecek çalışmaların ortaya alanında yapılmış lisansüstü çalışmaların yeni açılımlar getirebilecek ve çıkması sağlanabilecektir. Konu oturmamış olması ile ilgili çalışmalar girdikçe genişleyen ve araştırma dolaylı, şimdiye kadar tartışılan tartışmalar yapılması muhtemeldir.

Sağlıklı ve eleştirel edebiyatı alanına önem verip; gerekmektedir. Özellikle de araştırmaları (tezleri) araştırmaların her yönünden sağlıklı ulaşmasını sağlayacak yapıtların, akademik çalışmaların akademik olarak ne tür çalışmalar eksiklerin saptanması ve var olan başlangıç için yararlı olabilecek ve yazarların işbirliği yapması

"Türkiye'de çocuk bulamamıştır. Parçalar üzerinde uygulamada sistem eksikliği çocuk dergileri, çocuk medya eleştirmen, araştırmacı, çocuk sistemin başarılı olması için yayıncılığının nitelik ve nicelik bağlıdır" (Şirin, 2004: 1).

Yukarıda kısaca değeri arasında tamamlanmış çocuk değişkenler açısından inceleme yanıt aranmıştır.

** YÖK TEZ MERKEZİNDE kayıtlıdır

1.2. Araştırma Soruları

- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmaların sayısı, üniversitelere;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar, hazırlanma yıllarına;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar, tamamlandığı enstitülere;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar, çalışma türüne;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar, yazıldıkları özgün dile;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar, hazırlayanların cinsiyetine;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmaların konuları YÖK'e;
- Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmaların konuları, yazara;

göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi sayfasında yapılan "Çocuk Edebiyatı" başlıklı tarama sonucunda*, 1987-2003 yılları arasındaki 16 yıllık dönemi kapsayan 54 tez bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışma, evrenin tamamında yürütülmüştür. "Çocuk Edebiyatı" yazılarak basit tarama yapıldığında, bibliyografik kaydın neresinde olursa olsun (tez adı, konu, bölüm, anahtar sözcükler, vd.) "Çocuk Edebiyatı" ifadesinin bulunduğu bütün kayıtların toplandığı görülmektedir. 2003 yılında tamamlanmış ancak YÖK Tez Merkezi tarama sayfasına girmemiş Çocuk Edebiyatı konulu tezlerin olması ise çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. YÖK Tez Merkezi, tez tarama sayfasında "Edebiyat" başlığında 408, "Çocuk" başlığında ise 3569 tez bulunmaktadır.

2.2. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında tarama modeli kullanılmıştır. YÖK Tez Merkezi'nde, 1987-2003 yılları arasındaki 16 yıllık dönemi kapsayan 54 tez hazırladıkları üniversiteler, yıllar, enstitüler, çalışma türü, konuları (YÖK'e ve yazara göre), hazırlayanın cinsiyeti ve özgün dillerine göre taranmış; elde edilen bulgular sınıflandırılmıştır.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

1987-2003 yılları arasındaki dönemi kapsayan 54 tezin çeşitli değişkenlerine yönelik sınıflandırmaları yapıldıktan sonra ortaya çıkan sonuçların frekans (f), yüzde (%) ve yığılmalı frekansları (yf) hesaplanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlarda, tabloları anlamsızlaştıracak sayılar, tablolara dâhil edilmemiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular, araştırma problemlerine göre sırayla verilmiştir.

* Tarama, 17 Haziran 2006 tarihinde <http://www.yok.gov.tr/YokTezSrv> adresinden yapılmıştır.

Çocuk Edebiyatı konu dağılım gösterdiğinin sonuçları

Tablo II: 1987-2003 Yılları

Ü	
1	Hacettepe
2	İstanbul
3	Gazi
4	Marmara
5	Anadolu
6	Ankara
7	Çukurova
8	Ege
9	Erciyes
10	Selçuk
11	Abant İzzet
12	Afyon Kocatepe
13	Atatürk
14	Bilkent
15	Boğaziçi
16	Çanakkale
17	Dokuz Eylül
18	Fatih
19	Fırat
20	Kırıkkale
21	Mustafa Kemal
22	Uludağ

Yapılan hesaplamalar yüksek lisans ve doktora çalışmaları (yapılan tez sayısı ve yüzdeleri) İstanbul Üniversitesi (8 tez, %14.8), Ankara Üniversitesi (4 tez, %7.40), Ege Üniversitesi (3 tez, %5.55) yer

Çocuk Edebiyatı konusuna nasıl bir dağılım gösterdiğine ilişkin veriler verilmiştir.

Tablo III

Y	
1	
1	
1	
1	

1992	2	3.70	12.95
1993	2	3.70	16.65
1994	4	7.40	24.05
1995	7	12.96	37.01
1996	3	5.55	42.56
1997	1	1.85	44.41
1998	6	11.11	55.52
1999	7	12.96	68.48
2000	3	5.55	74.03
2001	6	11.11	85.14
2002	6	11.11	96.25
2003	2	3.70	100
Toplam	54		

Tablo III incelendiğinde, Çocuk Edebiyatı alanına yönelik en fazla çalışmanın 1995 ve 1999 yıllarında yapıldığı görülmektedir. 1995 (7 tez, %12.96) ve 1999 (7 tez, %12.96) yıllarında yapılmış tezler, tüm tezlerin (54 tez) % 25.92'sini oluşturmaktadır.

Çocuk Edebiyatı konulu lisansüstü çalışmaların hazırlandığı enstitülere göre nasıl bir dağılım gösterdiğinin sonuçları Tablo IV'de verilmiştir.

Tablo IV: Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitüler	f	%	yf
Sağlık Bilimleri	2	3.70	3.70
Sosyal Bilimler	52	96.29	100
Toplam	54		

54 tezin, 52'si (%96.29) üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerinde; 2 tezin* ise (%3.70) Sağlık Bilimleri Enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir.

Çocuk Edebiyatı konulu yüksek lisans ve doktora tezlerinin, çalışma türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiği Tablo V'de verilmiştir.

Tablo V: Tezlerin Çalışma Türüne Göre Dağılımı

Çalışma Türü	f	%	yf
Doktora	11	20.37	20.37
Yüksek Lisans	43	79.62	100
Toplam	54		

Çocuk Edebiyatı tezleri çalışma türlerine göre incelendiğinde en fazla, yüksek lisans çalışmasının yapıldığı görülmekte; bunu doktora çalışmaları izlemektedir.

* Bu tezler ayrıntıları ile birlikte sayfa 42-43 'de verilmiştir.

Çocuk Edebiyatı konulu tezlerinin dağılımı Tablo VI'da verilmiştir.

Tablo VI: Tezleri

Özgün
Alman
İngiliz
Türk

Tablo VI'da özgün dilde yazılan tezlerin %74.07'sini (40 tez) oluşturan tezlerin (9 tez) tüm tezlerin %9.25'ini oluşturduğu görülmektedir.

Çocuk Edebiyatı konulu tezlerin cinsiyete göre dağılımı Tablo VII'de verilmiştir.

Tablo VII: Tezleri

Cinsiyet
Kadın
Erkek
Toplam

54 Çocuk Edebiyatı tezinin %46.30'unu (25 tez) kadınlar, %46.29'u (25 tez) erkekler, %7.41'i (4 tez) yüksek lisans, %33.33'ü (18 tez) yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır.

Çocuk Edebiyatı konulu tezlerin konu başlıklarının nasıl bir dağılım gösterdiği Tablo VIII'de verilmiştir.

Tablo VIII: Tezleri

Konular
1 Alman Dili ve Edebiyatı
2 Alman Dili ve Edebiyatı
3 Alman Dili ve Edebiyatı
4 Alman Dili ve Edebiyatı
5 Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
6 Dilbilim
7 Din
8 Eğitim ve Öğretim
9 Eğitim ve Öğretim +

10	Ev Ekonomisi	1	1.85	44.41
11	Fransız Dili ve Edebiyatı	1	1.85	46.26
12	Güzel Sanatlar + Eğitim ve Öğretim	1	1.85	48.11
13	İngiliz Dili ve Edebiyatı	2	3.70	51.81
14	Kütüphanecilik	6	11.11	62.92
15	Sosyoloji	1	1.85	64.77
16	Türk Dili ve Edebiyatı	15	27.77	92.54
17	Türk Dili ve Edebiyatı + Eğitim ve Öğretim	3	5.55	98.09
18	Türk Dili ve Edebiyatı + Sosyoloji	1	1.85	100
	Toplam	54		

“Türk Dili ve Edebiyatı” konu başlığının, bu alandaki tezlerin (15 tez) % 27.77’sinde kullanıldığı dikkat çekmektedir. “Türk Dili ve Edebiyatı”nı %12.96 ile “Eğitim ve Öğretim” (7 tez); %11.11 ile “Kütüphanecilik” (6 tez), %9.25 ile de “Alman Dili ve Edebiyatı” (5 tez) konu başlıklarının izlediği görülmektedir.

Çocuk Edebiyatı konusunda lisansüstü çalışma yapanların kendi çalışmaları için kullandıkları anahtar kelimelere göre yapılan sınıflama Tablo IX’da verilmiştir.

Tablo IX: Tezlerde Ele Alınan Başlıca Konular (Yazara göre)

	Konular	f	%
1	Çocuk Edebiyatı	54	100
2	Çocuk Edebiyatı + Çocuk Kitapları	18	33.33
3	Çocuk Edebiyatı + Çocuklar	11	20.37
4	Çocuk Edebiyatı + Kitaplar	7	12.96
5	Çocuk Edebiyatı + Türkiye	7	12.96
6	Çocuk Edebiyatı + Edebiyat	6	11.11
7	Çocuk Edebiyatı + Masallar	6	11.11
8	Çocuk Edebiyatı + Çocuk Dergileri	5	9.25
9	Çocuk Edebiyatı + Türkçe	5	9.25
10	Çocuk Edebiyatı + Çeviri	4	7.40
11	Çocuk Edebiyatı + Çocuk Eğitimi	4	7.40
12	Çocuk Edebiyatı + Dergiler	4	7.40
13	Çocuk Edebiyatı + Eğitim	4	7.40
14	Çocuk Edebiyatı + Şiir	4	7.40
15	Çocuk Edebiyatı + Ders Programları	3	5.55
16	Çocuk Edebiyatı + Alman Edebiyatı	3	5.55
17	Çocuk Edebiyatı + Almanca	2	3.70
18	Çocuk Edebiyatı + Çocuk Şiirleri	2	3.70
19	Çocuk Edebiyatı + Dil Problemleri	2	3.70
20	Çocuk Edebiyatı + Ergenler	2	3.70
21	Çocuk Edebiyatı + Eric Kästner	2	3.70
22	Çocuk Edebiyatı + Hikâye	2	3.70
23	Çocuk Edebiyatı + İngiliz Edebiyatı	2	3.70
24	Çocuk Edebiyatı + Okul Öncesi Çocuklar	2	3.70
25	Çocuk Edebiyatı + Okuma Alışkanlığı	2	3.70
26	Çocuk Edebiyatı + Resimli Çocuk Kitapları	2	3.70
27	Çocuk Edebiyatı + Roman	2	3.70
28	Çocuk Edebiyatı + Türk Edebiyatı	2	3.70

İncelenen tezlerin kayıtlarında yer alan dizin bölümündeki ifadeler alt alta sıralandığında 122 farklı başlığın kullanıldığı görülmektedir. Yukarıda bu başlıkların

“Çocuk Edebiyatı” çerçevesinde Edebiyatı + Çocuk kitapları” Edebiyatı + Çocuklar” başlıklı Kitaplar” başlıklarının ise bir Geriye kalan başlıklar 2’den az

4. TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, analize yorumlanmıştır. Bulgular, Çocuk ilgi çekici sonuçlar vermektedir. çalışmalarının tamamlandıkları sıralarda (ilk altıda) Ankara’da yılından 2003 yılına kadar ge (Tablo: II ve X) 31 tanesi (% İstanbul (8 tez), Gazi (4 tez), tamamlanmıştır. Bu üniversite doktora çalışmasıdır. Elde edil tüm doktora çalışmalarının (11

Çocuk Edebiyatı ko tamamladıkları yıllara göre (1995 (7 tez %12.96) ve 1999 (oran tüm tezlerin (54 tez) edebiyatına dönük hiçbir çalış çocuk edebiyatı konusunun ç sayısının artmasından anlaşıl tezin (%68.51); 2000 yılından tamamladığı görülmektedir. A yılında; diğerlerinin (10 tez) çekicidir. 2000 yılından son olmaması çocuk edebiyatı alan taraması yapılırken, 2003 yılı yıllarına ait tamamlanmış tezl ekranına yansıtılmadığı bilinm tez sayısını olduğundan az gös

1987–2003 yılları ar hazırlandıkları enstitülere (Ta beklendiği gibi, %96.29 (52 te dikkat çeken en önemli nokta 3.70) Sağlık Bilimleri Ensti konuları şöyledir:

* 1) Nükhet Akın, “Okul Öncesi Kur Davranışları”, Hacettepe Üniversitesi

Araştırmanın bulguları ve yorumları doğrultusunda bu konuda gelecekte araştırma yapmak isteyen araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir:

1. Çocuklar kitapla ve okuma edimiyle İlköğretim çağlarında tanıştıkları için bu dönemde sık sık yüz yüze geldikleri ilköğretim ders kitaplarında kullanılan “Çocuk Edebiyatı Metinleri’nin” incelenmesi ve metinlerin “Bir Çocuk Edebiyatı Yapıtının Taşınması Gereken Yeterlilikleri” üzerine bir çalışma yapılabilir.
2. Çocuk Edebiyatı alanına yeni adım atmış bir araştırmacının kullanabileceği; bu konuda yol almış araştırmacıların da ellerindeki kaynakları kontrol edebilecekleri ve eksiklerini görebilecekleri geniş çaplı bir “Kaynakça Denemesi” çalışması yapılabilir.
3. İlköğretim programında çocuk edebiyatının yerini saptamaya yönelik bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

AKBAYIR, S. (2005). “Çocuk Edebiyat ve Eğitim” *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*. Öncü Basımevi., Sayı 104–105, Yıl 9 Ağustos-Eylül, Ankara.

KONAR, E. (2005). “Çocuk Edebiyat ve Eğitim” *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*. Öncü Basımevi, Sayı 104–105, Yıl 9 Ağustos-Eylül, Ankara.

SEVER, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyatı..* Kök Yayıncılık, Ankara

ŞİRİN, M. RUHİ. (2004). “Çocuk Yazarlarıyla E-Söyleşi” *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. Sayı 50, Yıl 5, Nisan, Ankara.

<http://www.yok.gov.tr/YokTezSrv> (erişim tarihi: 17.06.2006).

İLETİŞİM ADRESİ

Arş.Gör. Candemir DEMİRCAN
Mersin Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Bölümü
33169 Yenişehir / Mersin
e-posta: cndmrdmrcn@yahoo.co.uk

Ek: Tablo X: Üniversitelerde
Türle

Üniversite	
1	Abant İzzet Baysal
2	Afyon Kocatepe Ün
3	Anadolu Üniversitesi
4	Ankara Üniversitesi
5	Atatürk Üniversitesi
6	Bilkent Üniversitesi
7	Boğaziçi Üniversitesi
8	Çanakkale 18 Mart
9	Çukurova Üniversitesi
10	Dokuz Eylül Üniver
11	Ege Üniversitesi
12	Erciyes Üniversitesi
13	Fatih Üniversitesi
14	Fırat Üniversitesi
15	Gazi Üniversitesi
16	Hacettepe Üniver
17	İstanbul Üniversitesi
18	Kırıkkale Üniversitesi
19	Marmara Üniver
20	Mustafa Kemal Ün
21	Selçuk Üniversitesi
22	Uludağ Üniversitesi
Toplam	